

[Fra Tusind Plateauer, af Gilles Deleuze og Felix Guattari.]

[Brudstykker udhevet fra afsnittet "Indledning - Rhizom", med henblik på at indsnævre tekstmængden til Teoretiske Tirsdage. (...) indikerer steder, hvor der er sprunget frem i teksten, men brudstykkerne forekommer her kronologisk.]

En bog har ikke nogen genstand eller objekt og ikke noget subjekt; den er lavet af forskellige former for stof som har meget forskellige datoer og hastigheder. Hvis man tilskriver bogen et subjekt, overser man stoffets arbejde og den udvendighed der er i relationerne mellem de forskellige former for stof. Man opfinder en god Gud for at forklare de geologiske bevægelser. I en bog er der, ligesom i alle andre ting, artikulations- eller segmentaritetlinjer, strata og territorialiteter; men også flugtlinjer og deterritorialiserede og destratificerede bevægelser. De forskellige, sammenlignelige hastigheder som udstrømningen langs disse linjer har, medfører enten indbyrdes relativt forsinkede og tyktflydende fænomener eller hastværks- og brudfænomener. Alt dette - de målbare linjer og hastigheder - udgør en montage. En bog er en sådan montage og kan derfor ikke tilskrives nogen. Det er en mangfoldighed ...

(...)

En første bogtype er rodbogen. Træet er i sig selv et billede af verden, og roden er et billede af verdenstræet. Det er den klassiske bog som et smukt organisk, betydende og subjektivt indre (bogens strata). Bogen efterligner verden på samme måde som kunsten efterligner naturen: Ved hjælp af særegne fremgangsmåder som fuldender det naturen ikke, eller ikke længere, kan. Bogens lov er refleksionens lov, det Ene som bliver til to. Hvordan skulle bogens lov kunne være i naturen når den dikterer selve opdelingen mellem verden og bog, natur og kunst? Én bliver til to: Hver gang vi støder på denne formel - om den så dukker op i et af Maos strategiske udsagn, om så den forstås på den allermest 'dialektiske' måde - står vi over for den mest klassiske og reflekterende tanke, den ældste og trætteste tanke. Naturen opfører sig ikke på den måde: Her er rødderne snoede, og der er pælerødder og talrige forgreninger til siderne og rundt; det er ikke tvedelinger, dikotomier. Ånden er bagud i forhold til naturen. Selv bogen forstået som del af den naturlige virkelighed snor sig omkring en akse med bladene rundt om. Men bogen forstået som del af den åndelige virkelighed - med Træet eller Roden som billede - udfolder i uendelighed loven om det Ene der bliver til to, og derefter to der bliver til fire ... Den binære logik er rod-træets åndelige virkelighed. Selv en så 'avanceret' disciplin som lingvistikken bevarer rod-træet som et grundlæggende billede der forbinder den med den klassiske refleksion (for eksempel Chomskys sætningstræ der begynder i et punkt S og derefter fortsætter via dikotomier). Denne tankegang har aldrig forstået mangfoldigheden.

(...)

Tværgående forbindelser mellem differentierede linjer sammenfiltrer de genealogiske træer. Kig altid efter den molekylære eller submolekylære partikel som vi indgår i alliance med. Vores udvikling og død skyldes i højere grad polymorfe og rhizomatiske influenzaer end nedarvede sygdomme eller sygdomme som selv har en arv med sig. Rhizomet er en antigenealogi.

Det samme gælder bogen og verden: I modsætning til en dybt rodfæstet overbevisning er bogen ikke et billede af verden. Den danner et rhizom med verden; bogens og verdens evolution er ikke-parallel, bogen fører til deterritorialiseringen af verden, men verden foretager en reterritorialisering af bogen som på sin side selv deterritorialiserer sig i verden (hvis den er i stand til det og hvis den kan). Mimicry er et meget dårligt begreb eftersom det afhænger af en binær logik og samtidig forsøger at beskrive fænomener af en helt anden beskaffenhed. Krokodillen efterligner ikke en træstamme ligesom kamæleonen ikke efterligner omgivelsernes farver. Den Lyserøde Panter efterligner ingenting, reproducerer ingenting; den maler verden i sin egen farve, lyserødt på lyserødt, det er dens verdensblivelse, dens måde selv at blive usynlig og ikke-betydende på; den laver sit brud, sin egen flugtlinje, den følger sin egen "ikke-parallele evolution" hele vejen igennem. Planternes visom: Selv når

de har rødder, har de altid en yderside som danner et rhizom med et eller andet - med vinden, med et dyr, med mennesket (og set fra en anden synsvinkel danner også dyrene, menneske osv. et rhizom). "Rusen som vores indre plantes triumferende frembrud." Og følg altid rhizomet i dets brud; forlæng det, fortsæt det, før flugtlinjen videre, få den til at variere så meget at der frembringes den mest abstrakte og snoede linje med n dimensioner og afbrudte veje. Bøj de deterritorialiserede strømninger. Følg planterne.

(...)

Vi er trætte af træet. Vi burde holde op med at tro på træerne, rødderne og rodtrævlerne, dem har vi lidt under længe nok. Hele vores trækultur er grundlagt på dem, fra biologien til lingvistikken. Omvendt er der ikke noget så skønt, forelsket og politisk som de underjordiske stængler og luftrødderne, de vilde vækster og rhizomet. Amsterdam, en by som overhovedet ikke er rodfæstet, et by-rhizom med store kanalstængler hvor det nyttige knytter sig til den største galskab i forbindelse med en kommerciel krigsmaskine.

Tanken følger ikke træet, og hjernen er ikke en rodfæstet eller forgrenet masse. Det som man fejlagtigt kalder "dendritter", etablerer ikke forbindelser mellem neuroner i et sammenhængende væv. Cellernes diskontinuitet, aksonernes rolle, synapsernes funktion, eksistensen af synaptiske mikrokløfter og hver eneste signals spring hen over disse kløfter gør alt i hjernen til en mangfoldighed som - i sit konsistensplan eller i sin neuroglia - rummer et helt probalistisk system som er usikkert, *uncertain nervous system*. Mange mennesker har et træ plantet i hovedet, men hjernen selv er snarere græs end træ.

(...)

Træet eller roden fremkalder et trist billede af tanken som en instans der hele tiden efterligner det mangfoldige ud fra et centers eller segments overordnede enhed. Men hvis man betragter mængden 'grene-rødder', spiller stammen faktisk rollen som *det modstillede segment* i forhold til en af delmængderne der gennemløbes fra bund til top: Et sådant segment er en 'dipol-binding' til forskel fra de 'dipol-enheder' som udgøres af de stråler der udgår fra et enkelt centrum. Men selv om bindingerne selv kan brede sig som i rodtrævlssystemet, kommer man aldrig fri af 'det Ene-To' eller af de blot foregivne mangfoldigheder. Heller ikke regenerationerne, reproduktionerne, tilbagekomsterne, hydraerne og meduserne hjælper. Forgreningssystemerne er hierarkiske systemer med betydnings- og subjektiveringscentre, centrale autonomater som organiserede hukommelser. De korresponderende modeller fungerer på den måde at et element kun modtager sine informationer fra en højere placeret enhed ligesom subjektiv påvirkning kun modtages via præetablerede kanaler. Det ser man tydeligt i de aktuelle problemer der er med informatikken og de elektroniske maskiner som stadig holder sig til den ældste måde at tænke på for så vidt som de overlader magten til en hukommelse eller et centralt organ.